

Отговори на Казус № 1 (от областта гражданскоправните науки):

1. Основателен ли е искът за разваляне на целия договор? Основателен ли е искът за разваляне на договора по отношение на 1/2 ид. ч. от апартаментата?

Исковете за разваляне на договора са неоснователни. Задължението, поето от Георги и Мария Василеви, е неделимо по своя характер. За неделимите задължения, съгласно чл. 129, ал. 2 ЗЗД, се прилагат съответно правилата за солидарните задължения. Съгласно чл. 123, ал. 1 ЗЗД изпълнението от един от солидарните длъжници освобождава всички съдлъжници. Ако Мария Василева изпълнява в пълен обем поетото по договора задължение, то нейното изпълнение има погасителен ефект по отношение и на задължението на съпруга и. Интересът на Станчев е да получи договорения краен резултат, а именно задоволяване на ежедневните си потребности. За него е без значение кой от длъжниците лично осъществява този резултат. Поради това, тъй като интересът на Васил Станчев е удовлетворен, той не може да развали договора нито изцяло, нито по отношение на Георги Василев.

2. Може ли Мария Василева да се откаже от договора поради обстоятелството, че Васил Станчев не оказва необходимото съдействие за изпълнение на задълженията ѝ?

Не, Мария Василева няма право едностранно да се откаже от договора. Действително, разпоредбата на чл. 98 ЗЗД установява право на длъжника, при наличие на забава на кредитора, да се откаже едностранно от договора, ако задължението не е да се предаде нещо. При забава на кредитора по договор за гледане и издръжка обаче съдебната практика е изработила специално правило в тази хипотеза. При забава на кредитора по договора за гледане и издръжка, длъжникът не се освобождава от задължението. Той следва да извърши трансформация на задължението си в паричния му еквивалент и да го погасява чрез плащане на съответната сума по установения ред.

3. Преминава ли задължението за гледане върху сина и дъщерята на Георги и Мария Василеви? Ако не — защо? Ако да — солидарно или разделно отговарят те за него?

Съгласно трайно възприетото в съдебната практика виждане, при смърт на приобретателя по договор за гледане и издръжка не настъпва прекратяване на договора. Задължението на приобретателя не е *intuitu personae*, освен ако не е уговорено друго. Следователно, ако синът и

дъщерята на Георги и Мария Василеви приемат наследството им, те ще бъдат обвързани от договора и ще дължат гледане на Станчев. Те отговарят разделно дол размера на наследствения си дял (арг. от чл. 60, ал. 1 ЗН). Двете деца, като наследници от първи наследствен ред, имат равен дял от наследството на всеки от родителите си — по ид. ч. Без значение е, че синът е рожден, а дъщерята — осиновена. Това следва от установения в чл. 2, т. 5 СК принцип за равенство на рождените и осиновени деца, както и от чл. 5, ал. 1 и 2 ЗН.

4. Определете родовата и местната подсъдност по предявените искове. Какъв е видът на исковете? Какво по вид е съединяването, извършено в исковата молба?

Съгласно чл. 69, ал. 1, т. 4 във връзка с т. 2 ГПК цената на иска за разваляне на договор за гледане и издръжка се формира от данъчната оценка на имота. Следователно, цената на иска за разваляне на целия договор е 43 хил. лв. На основание чл. 104, т. 4 ГПК искът за разваляне на целия договор в казуса е подсъден на окръжен съд като първа инстанция.

Цената на евентуалния иск за разваляне на договора по отношение на $\frac{1}{2}$ ид. ч. от имота е в размер на 21 500 лева. На основание чл. 104, т. 6 ГПК той също е родово подсъден на окръжен съд като първа инстанция, тъй като е съединен в обща искова молба с иск, който следва да се разгледа от окръжен съд.

Съгласно чл. 109, изр. второ ГПК искът за разваляне на договор за прехвърляне на имот срещу задължение за гледане и издръжка се предявява по местонахождение на имота, т.е. пред Ямболския окръжен съд.

Искът за разваляне е конститутивен по своя характер, тъй като с него се упражнява едно потестативно право — правото на разваляне на двустранен договор поради неизпълнение.

Съединяването на искове в казуса е евентуално. Ищецът иска произнасяне по главния иск — искът за разваляне на целия договор. Ако съдът отхвърли този иск, при условията евентуалност ищецът иска разваляне по отношение само на Георги Василев относно $\frac{1}{2}$ ид. ч. от имота.

5. Как следва да процедурат съдът и страните след смъртта на ответниците?

След смъртта на ответниците се прилага нормата на чл. 229, ал. 1, т. 2 от ГПК- производството се спира на това основание за конституиране наследниците на починалите, след което се възобновява. Ищецът е длъжен в шестмесечен срок от съобщението за спирането да посочи правоприемниците на починалите и адресите им, или да вземе мерки за

назначаване на управител на незаетото наследство, или за призоваване на наследниците по реда на чл.48 ГПК. При неизпълнение на това задължение в указания срок производството се прекратява.